

ด่วนที่สุด

ที่ กค ๐๘๐๖.๒/๓๓๐๓

กค. 119
วันที่ 19 มิ.ย. 62
เวลา 15.00 น.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รหัสเรื่อง : ส31848
รับที่ : 88102/62
วันที่ : 19 มิ.ย. 62 เวลา : 14:50

กระทรวงการคลัง

ถนนพระรามที่ ๖ กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๒

เรื่อง รายงานผลการดำเนินการตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรี เรื่อง ขอความเห็นชอบการปรับปรุง
มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๐ เรื่อง การปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่
๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๕ เรื่อง การให้หน่วยงานรัฐวิสาหกิจเข้ามาเป็นผู้ถือหุ้นในสัดส่วนของรัฐบาลไทย
ในโครงการอาเซียนโปแตช (ประเทศไทย)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้คณะรัฐมนตรี
๒. สำเนาข้อตกลงพื้นฐานว่าด้วยโครงการอุตสาหกรรมอาเซียน (Basic Agreement)

ด้วยกระทรวงการคลังขอเสนอเรื่อง การปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๕
เรื่อง การให้หน่วยงานรัฐวิสาหกิจเข้ามาเป็นผู้ถือหุ้นในสัดส่วนของรัฐบาลไทยในโครงการอาเซียนโปแตช
(ประเทศไทย) (โครงการฯ) มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ต่อมาสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ
ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๕๑๕๐ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ แจ้งว่า นายกรัฐมนตรีมีคำสั่ง
ให้กระทรวงการคลังรับเรื่องนี้ไปหารือตามกลไกที่ระบุไว้ในข้อ ๑๔ ของข้อตกลงพื้นฐานว่าด้วยโครงการ
อุตสาหกรรมอาเซียน (Basic Agreement) โดยเรื่องที่เสนอดังกล่าวนี้นี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี
ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๒)
เรื่องที่นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลนำเสนอหรือมีคำสั่งให้เสนอคณะรัฐมนตรีและมาตรา ๔ (๙)
เรื่องที่ขอทบทวนหรือยกเว้นการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี ระเบียบ ข้อบังคับหรือประกาศ ทั้งนี้
รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) กำกับการบริหารราชการกระทรวงการคลังได้เห็นชอบ
ให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ในปี ๒๕๖๓ ประเทศสมาชิกอาเซียน ๖ ประเทศ ประกอบด้วย ประเทศไทย
ประเทศมาเลเซีย สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ และประเทศบรูไน
ดารุสซาลาม ได้จัดทำข้อตกลงพื้นฐานว่าด้วยโครงการอุตสาหกรรมอาเซียน (Basic Agreement) เพื่อกำหนด
ให้มีโครงการอุตสาหกรรมอาเซียนที่มีวัตถุประสงค์ในการสร้างความร่วมมือเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากร
ในกลุ่มประเทศอาเซียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยแต่ละประเทศจะต้องดำเนินโครงการอย่างน้อยหนึ่งโครงการ
และกำหนดให้ประเทศเจ้าของโครงการจะต้องลงทุนร้อยละ ๖๐ ของยอดเงินลงทุน (Total Equity) ทั้งหมด

/ทั้งนี้ ...

ทั้งนี้ รัฐบาลของประเทศเจ้าของโครงการจะต้องลงทุนไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ หรือร้อยละ ๒๐ ของยอดเงินลงทุนนี้ สำหรับส่วนที่เหลืออีกร้อยละ ๔๐ ประเทศสมาชิกอาเซียนจะเป็นผู้ลงทุน ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๓๓ อนุมัติและเห็นชอบให้จัดตั้งองค์กรผู้ถือหุ้นของฝ่ายไทยเข้าร่วมทุนจัดตั้งบริษัท ทำเหมืองแร่โปแตชของอาเซียน ตามหลักเกณฑ์ Basic Agreement

๑.๒ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๕ เห็นชอบในหลักการ เรื่อง การให้หน่วยงานรัฐวิสาหกิจเข้ามาเป็นผู้ถือหุ้นในสัดส่วนของรัฐบาลไทยในโครงการอาเซียนโปแตช (ประเทศไทย) (โครงการฯ) โดยกำหนดให้ผู้ถือหุ้นในสัดส่วนของรัฐบาลไทย ซึ่งถือเป็นรัฐบาลประเทศสมาชิกอาเซียน (A Government of the ASEAN Member States) ตาม Basic Agreement และมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๓๓ (เรื่อง โครงการทำเหมืองแร่โปแตชอาเซียน) หมายความว่ารวมถึงหน่วยงานรัฐวิสาหกิจของไทยด้วย โดยให้กระทรวงการคลังรับไปดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายและข้อตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องต่อไป

๑.๓ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ เกี่ยวกับการรายงานผลการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีตามข้อ ๑.๒ และการเพิ่มทุนของบริษัท อาเซียนโปแตชชัยภูมิ จำกัด (มหาชน) (บริษัทฯ) โดยรับทราบรายงานผลการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๕ ตามข้อ ๑.๒ และรับทราบกรณีการเพิ่มทุนของบริษัทฯ เพื่อรักษาสัดส่วนการถือหุ้นของรัฐบาลไทย (กระทรวงการคลัง) ตาม Basic Agreement จำนวน ๘๐,๓๙๗,๔๔๘.๘๘ บาท โดยงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ ให้กระทรวงการคลังดำเนินการตามความเห็นของสำนักงานงบประมาณ (สงป.) (หนังสือ สงป.ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๗๑๗/๑๒๐๙ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)

๑.๔ คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๐ ได้พิจารณาเรื่องการปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๕ ตามข้อ ๑.๒ ซึ่งกระทรวงการคลังเสนอให้พิจารณาเห็นชอบในหลักการให้กำหนดผู้ถือหุ้นในสัดส่วนของรัฐบาลไทยตาม Basic Agreement ให้หมายความว่ารวมถึงหน่วยงานรัฐวิสาหกิจของไทย และบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการและ/หรือรัฐวิสาหกิจถือหุ้นในสัดส่วนที่มีอำนาจในการควบคุมจัดการ และมีมติโดยสรุปว่า ให้กระทรวงการคลังดำเนินการตามความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและกระทรวงการต่างประเทศให้ได้ข้อยุติ โดยหากรัฐภาคีเห็นว่าข้อเสนอของกระทรวงการคลังเป็นเรื่องที่สามารถดำเนินการได้โดยไม่ขัดกับหลักเกณฑ์ของ Basic Agreement ก็ให้กระทรวงการคลังดำเนินการตามที่เสนอได้ โดยไม่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบอีก และให้รายงานคณะรัฐมนตรีทราบต่อไปทั้งนี้ ให้กระทรวงการคลังรับความเห็นของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไปพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) โดยได้รับมอบหมายจากกระทรวงการคลัง ได้หารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว ปรากฏว่า ไม่ขัดข้องต่อการดำเนินการตามข้อเสนอของกระทรวงการคลัง เนื่องจากไม่ขัดต่อ Basic Agreement

๑.๕ กระทรวงการคลังได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๘๐๖.๒/๒๐๗๒๙ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๑ ขอความเห็นชอบการปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๐ เรื่อง การปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๕ เรื่อง การให้หน่วยงานรัฐวิสาหกิจเข้ามาเป็นผู้ถือหุ้นในสัดส่วน ของรัฐบาลไทยในโครงการอาเซียนโปแตช (ประเทศไทย) ต่อมาสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้มีหนังสือด่วนที่สุดที่ นร ๐๕๐๖/๕๑๕๐ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ แจ้งว่า นายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว มีคำสั่งให้กระทรวงการคลังรับเรื่องนี้ไปหารือตามกลไกที่ระบุไว้ในข้อ ๑๔ ของ Basic Agreement โดยให้กระทรวงการคลัง ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นต้น เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป และให้นำผลการหารือดังกล่าวมารายงานต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เนื่องจากบริษัทฯ มีความจำเป็นในการเพิ่มทุนเพื่อใช้ในการพัฒนาโครงการฯ ประกอบกับ กระทรวงการคลังได้ดำเนินการคัดเลือกรัฐวิสาหกิจตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๐ แล้ว ปรากฏว่าปัจจุบันยังไม่มีผู้ยื่นความประสงค์จะร่วมลงทุนในบริษัทฯ ดังนั้น เพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือก และโอกาสในการลงทุนในโครงการดังกล่าว อีกทั้งเป็นการสร้างความมั่นใจต่อสถาบันการเงินในการดำเนินการด้านการระดมทุนจากผู้ถือหุ้นและเพื่อการพัฒนาโครงการฯ ประกอบกับเรื่องดังกล่าวเข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๒) เรื่องที่นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลนำเสนอหรือมีคำสั่งให้เสนอคณะรัฐมนตรีและมาตรา ๔ (๙) เรื่องที่ขอทบทวนหรือยกเว้นการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี ระเบียบ ข้อบังคับหรือประกาศ จึงเห็นสมควรรายงานการดำเนินการตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีตามข้อ ๑.๕ และนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบกรอบการเจรจากับหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ Basic Agreement ของแต่ละประเทศสมาชิกภาคี (Contracting States)

๓. สำระสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

๓.๑ สำระสำคัญ

๓.๑.๑ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๓๓ อนุมัติและเห็นชอบให้จัดตั้งองค์กรผู้ถือหุ้นของฝ่ายไทยเข้าร่วมทุนจัดตั้งบริษัททำเหมืองแร่โปแตชของอาเซียนตามหลักเกณฑ์ Basic Agreement ซึ่งกำหนดให้ประเทศเจ้าของโครงการลงทุนร้อยละ ๖๐ ของเงินลงทุนทั้งหมด (Total Equity) โดยรัฐบาลจะลงทุนไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ ของยอดเงินลงทุนนี้ สำหรับที่เหลืออีกร้อยละ ๔๐ ประเทศสมาชิกอาเซียนอีก ๕ ประเทศจะเป็นผู้ลงทุน ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศได้มีหนังสือตีความเกี่ยวกับสัดส่วนการลงทุนของภาครัฐ (กระทรวงการคลัง) ในหลักการ การลงทุนในสัดส่วนตามที่ระบุใน Basic Agreement หมายถึงการลงทุนในสัดส่วนนั้นตลอดเวลา

๓.๑.๒ เดิมกระทรวงการคลังถือครองหุ้นในบริษัทฯ เป็นจำนวน ๔,๑๒๑,๔๐๐ หุ้น ต่อมาในช่วงปี ๒๕๖๐ ที่ประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัทฯ มีมติอนุมัติการเพิ่มทุนของบริษัทฯ โดยเป็นส่วน ของกระทรวงการคลังจำนวน ๑,๔๙๐,๒๐๐ หุ้น ราคาหุ้นละ ๖๘.๔๓ บาท คิดเป็นเงิน ๑๐๑,๙๗๔,๓๘๖.๐๐ บาท และชำระค่าหุ้นเพิ่มทุนให้แก่บริษัทฯ ครบถ้วนทั้งจำนวนแล้ว จึงส่งผลให้ปัจจุบันกระทรวงการคลังถือครองหุ้น ในบริษัทฯ จำนวน ๕,๖๑๑,๖๐๐ หุ้น คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๒๐.๐๐ ของทุนจดทะเบียนที่เรียกชำระแล้ว

๓.๑.๓ จากมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๕ และเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๐ กระทรวงการคลังได้ดำเนินการคัดเลือกบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการ และ/หรือรัฐวิสาหกิจถือหุ้นในสัดส่วนที่มีอำนาจในการควบคุมจัดการ เพื่อเข้าถือหุ้นในสัดส่วนของรัฐบาลไทย ในโครงการฯ ปรากฏว่า ยังไม่มีผู้ยื่นความประสงค์เข้าลงทุนในบริษัทฯ ในสัดส่วนของรัฐบาลไทย

๓.๒ ข้อเท็จจริง

๓.๒.๑ จากข้อเสนอของกระทรวงการคลังตามข้อ ๑.๕ นั้น สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา และกระทรวงการต่างประเทศ มีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำเรื่องนี้ ไปหารือตามกลไกที่ระบุไว้ในข้อ ๑๔ ของ Basic Agreement ก่อนและให้นำผลการหารือดังกล่าวมารายงาน ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป ซึ่งตามกลไกในข้อ ๑๔ กำหนดให้รัฐภาคีสามารถปรึกษาหารือกันได้ ในเรื่องที่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดทำ Basic Agreement

๓.๒.๒ กระทรวงการคลังได้ดำเนินการตามข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี โดยได้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐาน และการเหมืองแร่ (กพร.) กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และ สคร. โดยได้ประชุม ร่วมกันจำนวนทั้งสิ้น ๔ ครั้ง ซึ่งที่ประชุมมีข้อสรุป ดังนี้

๑) สรุปขั้นตอนการดำเนินการหารือตามข้อ ๑๔ ของ Basic Agreement ดังนี้

๑.๑) ประเทศสมาชิกภาคีที่มีข้อขัดข้องในการตีความ Basic Agreement ให้หารือกับหน่วยงานที่มีอำนาจในการรับผิดชอบ Basic Agreement ของแต่ละประเทศสมาชิกภาคี (Contracting State) ในเบื้องต้น ซึ่งที่ประชุมมีมติให้ กพร. กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นผู้รับผิดชอบ ในการสืบหา Contracting State ของแต่ละประเทศสมาชิกภาคี โดยให้มีหนังสือถึงสำนักเลขาธิการอาเซียน ซึ่งเป็นหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบดูแลเกี่ยวกับเรื่องอาเซียน ให้สืบหาหน่วยงานในแต่ละประเทศดังกล่าว พร้อมทั้งแจ้งกรอบการหารือเบื้องต้น เพื่อหารือประเด็นนิยามและสัดส่วนการถือหุ้นของรัฐบาลประเทศ เจ้าของโครงการตาม Basic Agreement

๑.๒) หากไม่สามารถสืบหา Contracting State ของแต่ละประเทศ สมาชิกภาคี ตามข้อ ๑๔ ของ Basic Agreement ได้ หรือหารือแล้วไม่ได้ข้อยุติที่ชัดเจน เหมาะสม ประเทศสมาชิกภาคีจะต้องเสนอประเด็นการหารือเข้าสู่การพิจารณาของ COIME (Committee on Industry, Minerals and Energy) ซึ่งปัจจุบัน COIME ได้ถูกยุบรวมอยู่ภายใต้การดำเนินการของสำนักเลขาธิการ อาเซียนเรียบร้อยแล้วตั้งแต่ปี ๒๕๓๕

๑.๓) หากไม่สามารถหาข้อยุติได้ตามข้อ ๑.๑) – ๑.๒) นั้น ประเทศสมาชิกภาคีจะนำเรื่องดังกล่าว เสนอเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของ AEM (ASEAN Economic Ministers) ต่อไป หากได้ข้อยุติตามข้อ ๑) ประเทศสมาชิกภาคีสามารถนำเสนอเรื่องเข้าสู่การพิจารณา AEM เพื่อทราบได้ ทั้งนี้ ในการดำเนินการตาม Basic Agreement ต้องพิจารณาดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าวก่อนนำเข้าสู่การพิจารณาของ AEM และเนื่องจาก กพร. เป็นหน่วยงานที่มีพันธกิจและอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลกิจการที่เกี่ยวกับการเหมืองแร่ ที่ประชุมจึงมีมติมอบหมายให้ กพร. เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการตามมติที่ประชุม โดยดำเนินการร่วมกับกระทรวงการคลัง กระทรวงการต่างประเทศ และกระทรวงพาณิชย์ และให้รายงานผลการดำเนินการต่อที่ประชุมหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้กระทรวงการคลังนำผลการหารือมาประกอบการนำเสนอเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต่อไป

๒) ความสำเร็จในการดำเนินการตามมติที่ประชุมตามข้อ ๑) กพร. ได้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องแล้ว ดังนี้

๒.๑) ดำเนินการติดต่อประสานงานไปยังสำนักเลขาธิการอาเซียน เพื่อสืบหา Contracting State ของแต่ละประเทศสมาชิกภาคี

๒.๒) จัดทำหนังสือเพื่อแจ้งสำนักเลขาธิการอาเซียนอย่างเป็นทางการ เพื่อเวียนสอบถามเกี่ยวกับ Contracting State ของแต่ละประเทศสมาชิกภาคี พร้อมทั้งกำหนดกรอบการหารือ นิยามคำว่า “รัฐบาล” ตามข้อ ๓ ของ Basic Agreement

สำหรับกรอบระยะเวลาในขั้นตอนการหารือเรื่องดังกล่าวตามข้อ ๑๔ แห่ง Basic Agreement กรณีการหารือ Contracting State ของแต่ละประเทศสมาชิกภาคี คาดว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จในเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๒ อนึ่ง หากต้องนำเรื่องดังกล่าวเข้าสู่การพิจารณาของ AEM ก็คาดว่าจะแล้วเสร็จประมาณเดือนกันยายน ๒๕๖๒

๓) ปัจจุบันกระทรวงการคลังถือหุ้นในบริษัทฯ คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐๐ ของทุนจดทะเบียนที่เรียกชำระแล้ว อย่างไรก็ตาม บริษัทฯ มีแผนการเรียกเพิ่มทุนโดยเป็นสัดส่วนการเพิ่มทุนของกระทรวงการคลังเป็นจำนวนเงินประมาณ ๓,๐๐๐ ล้านบาท

๓.๓ ข้อกฎหมาย

๓.๓.๑ Basic Agreement เป็นข้อตกลงของประเทศสมาชิกอาเซียน ๖ ประเทศ ประกอบด้วย ประเทศไทย ประเทศมาเลเซีย สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ และประเทศบรูไนดารุสซาลาม ในปี ๒๕๒๓ ซึ่งข้อตกลงดังกล่าวได้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับการถือหุ้นไว้ ดังนี้

Article ๓

...

๒. Each shareholder entity shall be an agency or company which enjoy support and guidance from its respective government of an ASEAN member State and which is nominated by that government to participate in the ASEAN industrial project

๓. The shareholder entity of the host country shall have sixty percent (๖๐%) of the total equity of the respective ASEAN industrial project, with the balance to be shared by the shareholder entities of the other contracting states

๔. the amount of equity participation in the shareholder entity by the government itself, by the private sector in the country and by non-ASEAN interest shall be at the discretion of the respective government of the ASEAN member states concerned provided that each of the government of the ASEAN member states shall have at least one third of the said equity

...

Article ๑๔

๑. Each Contracting State shall accord adequate opportunity for consulting regarding such representation as may be made by any contracting states with respect to any matter affecting the implement of this agreement. COIME may, at the request of any contracting state, consult with any other contracting state in respect of any matter for which it has not been possible to find a satisfactory solution during previous consultations.

...

รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

๓.๓.๒ คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๓๓ อนุมัติและเห็นชอบให้จัดตั้งองค์กรผู้ถือหุ้นของฝ่ายไทยเข้าร่วมทุนจัดตั้งบริษัททำเหมืองแร่โปแตชของอาเซียนตามหลักเกณฑ์ Basic Agreement ซึ่งกำหนดให้ประเทศเจ้าของโครงการลงทุนร้อยละ ๖๐ ของเงินลงทุนทั้งหมด (Total Equity) โดยรัฐบาลจะลงทุนไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ ของยอดเงินลงทุนนี้ สำหรับที่เหลืออีกร้อยละ ๔๐ ประเทศสมาชิกอาเซียนอีก ๕ ประเทศจะเป็นผู้ลงทุน

๓.๓.๓ คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๕ และวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๐ เห็นชอบในหลักการให้กำหนดผู้ถือหุ้นในสัดส่วนของรัฐบาลไทยซึ่งถือเป็นรัฐบาลประเทศสมาชิกอาเซียนตาม Basic Agreement ให้หมายความรวมถึงหน่วยงานรัฐวิสาหกิจของไทย และบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการและ/หรือรัฐวิสาหกิจถือหุ้นในสัดส่วนที่มีอำนาจในการควบคุมจัดการเพื่อปรับปรุงนิยามของผู้ถือหุ้นบริษัทฯ ในสัดส่วนของรัฐบาลไทย

๔. ความเห็นของส่วนราชการ

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้ว ขอเรียนดังนี้

๔.๑ ตามที่นายกรัฐมนตรีมีคำสั่งให้กระทรวงการคลังรับเรื่องนี้ไปหารือตามกลไกที่ระบุไว้ในข้อ ๑๔ ของ Basic Agreement โดยให้กระทรวงการคลัง ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นต้น เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป และให้นำผลการหารือดังกล่าวมารายงานต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป โดยกระทรวงการคลัง ได้ดำเนินการจัดประชุมเพื่อพิจารณาเรื่องดังกล่าว จึงเห็นสมควรรายงานความคืบหน้าการดำเนินการตามข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี ดังนี้

๔.๑.๑ ขั้นตอนการดำเนินการตามกลไกที่ระบุในข้อ ๑๔ ของ Basic Agreement

(๑) ประเทศสมาชิกภาคีที่มีข้อขัดข้องในการตีความ Basic Agreement ให้หารือกับหน่วยงานที่มีอำนาจในการรับผิดชอบ Basic Agreement ของแต่ละประเทศสมาชิกภาคี (Contracting State) ในเบื้องต้น ซึ่งที่ประชุมขอให้ กพร. กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นผู้รับผิดชอบในการสืบหา Contracting State โดยทำเป็นหนังสือถึงสำนักเลขาธิการอาเซียน ซึ่งเป็นหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบดูแลเกี่ยวกับเรื่องอาเซียน ให้สืบหาหน่วยงานดังกล่าว พร้อมทั้งแจ้งกรอบการหารือเบื้องต้น เพื่อหารือประเด็น นิยามและสัดส่วนของรัฐบาลตาม Basic Agreement

(๒) หากไม่สามารถสืบทราบได้ถึง Contracting State ของแต่ละประเทศสมาชิกภาคี ตามข้อ ๑๔ ของ Basic Agreement หรือหารือแล้วไม่ได้ข้อยุติที่ชัดเจน เหมาะสม ประเทศสมาชิกภาคีจะต้องเสนอประเด็นการหารือเข้าสู่การพิจารณาของ COIME (Committee on Industry, Minerals and Energy) ซึ่งปัจจุบัน COIME ได้ถูกยุบรวมอยู่ภายใต้การดำเนินการของสำนักเลขาธิการอาเซียนแล้ว ตั้งแต่ปี ๒๕๓๕

(๓) หากไม่สามารถหาข้อยุติได้ตามข้อ (๑) - (๒) นั้น ประเทศสมาชิกภาคีจะนำเรื่องดังกล่าว เสนอเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของ AEM (ASEAN Economic Ministers) ต่อไป ทั้งนี้ หากได้ข้อยุติตามข้อ (๑) ประเทศสมาชิกภาคีสามารถนำเสนอเรื่องเข้าสู่การพิจารณา AEM เพื่อทราบได้

สำหรับกรอบระยะเวลาในขั้นตอนการหารือเรื่องดังกล่าวตามข้อ ๑๔ แห่ง Basic Agreement กรณีการหารือ Contracting State คาดว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จในเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๒ อนึ่ง หากต้องนำเรื่องดังกล่าวเข้าสู่การพิจารณาของ AEM ก็คาดว่าจะแล้วเสร็จประมาณ เดือนกันยายน ๒๕๖๒

/๔.๑.๒ กพร. ...

๔.๑.๒ กพร. ได้ดำเนินการติดต่อประสานไปยังสำนักเลขาธิการอาเซียน เพื่อสืบหา Contracting State ของแต่ละประเทศสมาชิกภาคี และจัดทำหนังสือเพื่อแจ้งสำนักเลขาธิการอาเซียนอย่างเป็นทางการ เพื่อเวียนสอบถามเกี่ยวกับ Contracting State ของแต่ละประเทศสมาชิกภาคี พร้อมทั้งกำหนดกรอบการหารือเรื่องนิยามคำว่า “รัฐบาล” ตามข้อ ๓ ของ Basic Agreement และกำหนดกรอบระยะเวลาให้สำนักเลขาธิการอาเซียนแจ้งกลับภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๒

๔.๒ เนื่องจากโครงการฯ เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์ในการสร้างความร่วมมือเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรในกลุ่มประเทศอาเซียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยปัจจุบันมีวงเงินลงทุนทั้งสิ้นประมาณ ๖๐,๐๐๐ ล้านบาท ภายใต้การลงทุนที่อัตราส่วนเงินกู้ต่อเงินจากผู้ถือหุ้น ๗๐:๓๐ โดยรัฐบาลของประเทศเจ้าของโครงการจะต้องลงทุนไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ หรือร้อยละ ๒๐ ของยอดเงินลงทุนจากผู้ถือหุ้น ซึ่งส่งผลให้กระทรวงการคลังจะต้องเพิ่มทุนให้กับบริษัทฯ อีกประมาณ ๓,๐๐๐ ล้านบาท ภายในปี ๒๕๖๔ เพื่อรักษาสัดส่วนการถือหุ้นของรัฐบาลไทยในโครงการฯ ให้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ตามที่กระทรวงการต่างประเทศ ได้เคยมีความเห็นเกี่ยวกับสัดส่วนการลงทุนของภาครัฐ (กระทรวงการคลัง) ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ตามนัยของข้อบทที่ ๓ ของ Basic Agreement ว่า ในหลักการแล้ว การลงทุนในสัดส่วนตามที่ระบุใน Basic Agreement หมายถึงการลงทุนในสัดส่วนนั้นตลอดเวลา อย่างไรก็ดี เนื่องจากปัจจุบันรัฐบาลมีข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณ ประกอบกับในปัจจุบันโครงการฯ ดังกล่าว อยู่ในช่วงการก่อสร้างเหมืองแร่ทั้งบนดินและใต้ดิน ซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้เงินลงทุนเป็นจำนวนมากและต่อเนื่อง ซึ่งกระทรวงการคลังอยู่ระหว่างการดำเนินการตามข้อ ๑๔ ของ Basic Agreement เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมลงทุนในสัดส่วนการถือหุ้นของรัฐบาล ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นและเร่งด่วน เพื่อจะได้สนับสนุนและแก้ไขปัญหาการดำเนินงานของบริษัทฯ ต่อได้ ดังนั้น ในขั้นตอนการหารือกับ Contracting State ของแต่ละประเทศสมาชิกภาคี จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดกรอบและแนวทางการหารือกับประเทศสมาชิกภาคีอื่น รวมถึงรายละเอียดในเบื้องต้นสำหรับหารือกับประเทศสมาชิกภาคี จึงเห็นสมควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบกรอบการเจรจากับ Contracting State ของแต่ละประเทศสมาชิกภาคี เพื่อให้สามารถนำกรอบการเจรจาดังกล่าว ไปหารือกับประเทศสมาชิกภาคีให้ได้ข้อสรุปการดำเนินการตามข้อ ๑๔ ใน Basic Agreement ที่ชัดเจน ดังนี้

๔.๒.๑ กำหนดให้นิยามของรัฐบาลประเทศเจ้าของโครงการฯ ตามข้อ ๓ ใน Basic Agreement ให้หมายความรวมถึงบริษัทที่จดทะเบียน (บริษัทเอกชนที่จดทะเบียนในประเทศไทย) และกองทุนที่จัดตั้งตามมติคณะรัฐมนตรีและกฎหมาย เพื่อให้สามารถช่วยแก้ไขปัญหาสภาพคล่องและสนับสนุนการดำเนินโครงการฯ

๔.๒.๒ หาก Contracting State ของแต่ละประเทศสมาชิกภาคี มีความเห็นว่าการถือหุ้นในสัดส่วนของรัฐบาลอาจครอบคลุมถึงบริษัทที่จดทะเบียน (บริษัทเอกชนที่จดทะเบียนในประเทศไทย) และกองทุนที่จัดตั้งตามมติคณะรัฐมนตรีและกฎหมายได้ กระทรวงการคลังจะกำหนดหลักเกณฑ์และดำเนินการคัดเลือกบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศไทยและกองทุนที่จัดตั้งตามมติคณะรัฐมนตรีและกฎหมาย และดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งรายงานผลการดำเนินการต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไป

๔.๒.๓ หาก Contracting State ของแต่ละประเทศสมาชิกภาคี มีความเห็นว่าการถือหุ้นในสัดส่วนของรัฐบาลอาจไม่ครอบคลุมถึงบริษัทที่จดทะเบียน (บริษัทเอกชนที่จดทะเบียนในประเทศไทย) และกองทุนที่จัดตั้งตามมติคณะรัฐมนตรีและกฎหมาย เห็นสมควรหารือเรื่องการปรับปรุงแก้ไขสัดส่วนของถือครองหุ้นในส่วนของรัฐบาลของประเทศเจ้าของโครงการที่ต้องลงทุนอย่างน้อย ๑ ใน ๓ หรือร้อยละ ๒๐ ของยอดเงินลงทุนนี้ ตามข้อ ๓ ใน Basic Agreement

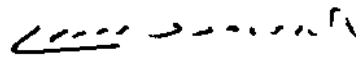
๔.๓ สำหรับการดำเนินการหารือตามข้อ ๑๔ ใน Basic Agreement เห็นสมควรมอบหมายให้ กพร. กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นหน่วยงานหลัก โดยดำเนินการร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงการคลัง

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้ว เห็นสมควรรายงานความคืบหน้าการดำเนินการตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีตามข้อ ๔.๑ พร้อมทั้งนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบกรอบการเจรจาการดำเนินการตาม Basic Agreement และมอบหมายให้ กพร. กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการหารือตามข้อ ๑๔ ใน Basic Agreement ตามข้อ ๔.๒ และ ๔.๓ ทั้งนี้ หากผลการหารือเป็นประการใดกระทรวงการคลังจะนำผลการหารือมารายงานต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภิศักดิ์ ดันติวรวงศ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ

สำนักบริหารหลักทรัพย์ของรัฐ

โทร. ๐-๒๒๔๘-๕๘๘๐-๗ ต่อ ๒๑๒๐

โทรสาร ๐-๒๒๗๙-๘๕๔๗

E-mail : chanikan_s@sepo.go.th